

підприємців в умовах нестабільності та відсутності вільних коштів на придбання новинок та виплату авторських винагород ризикують і йдуть на їх несанкціоноване використання чи використання понад домовлені обсяги чи напрями („ліві тиражі”). Відповідно, на рівні універсальних міжнародних підходів, які виправдовують себе в інших країнах, в Україні ми повинні ще зважати на наш менталітет, особливості правової культури, де знання права частіше слугує не його ретельному виконанню, а кваліфікованому, іноді філігранному, обходу.

Не менш важливо, на якій стадії нормотворення слід перейматися охороною прав, або інакше, на якій стадій законотворчого процесу в нормах права проводити ідею охорони прав людини у її персоніфікованому інституційному прояві: на стадії видачі завдання на розробку законопроекту, при його розробці, обговоренні, експертизі, прийнятті, чи вже виправлені допущених прорахунків, іноді концептуальних. Таким чином, перспектива кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності залежить від позиції ВОІС та європейського співтовариства. Рано чи пізно ідея кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності собі дорogu проб'є.

Насьогодні вже подолана кодифікоманія і майже нікого не пригнічує ідея можливості розробки та існування різного роду кодексів. Тим більше вона актуальна, коли це стосується глобальних проектів, на зразок вирішення проблеми інтелектуалізації економіки на основі інновацій. Звідси Кодекс інтелектуальної власності має бути комплексним і охоплювати інноваційний напрям. Тим більше, що законодавство у цих сферах стабілізувалось і сформувались їх окремі підгалузі та їх інститути, виокремились матеріально-правовий та процесуально-правовий напрями.

Таким чином, сьогодні більше за кодифікацію законодавства у сфері інтелектуальної власності, ніж проти.

УДК 347.77/78 (477)

КОНТРАФАКЦІЯ ТА НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ

Позова Д.Д., к.ю.н., фахівець науково-дослідної частини

Національний університет «Одеська юридична академія»

У статті розглядається правова природа контрафакції та недобросовісної конкуренції. Аналізуються положення чинного законодавства щодо неправомірного використання ділової репутації суб'єктів господарювання. Досліджується проблема співвідношення контрафакції та недобросовісної конкуренції.

Ключові слова: контрафакція, недобросовісна конкуренція, ділова репутація, торгова марка.

Позова Д.Д. КОНТРАФАКЦИЯ И НЕДОБРОСОВЕСТНАЯ КОНКУРЕНЦИЯ / Национальный университет «Одесская юридическая академия», Украина

В статье рассматривается правовая природа контрафакции и недобросовестной конкуренции. Анализируются положения действующего законодательства о неправомерном использовании деловой репутации субъектов хозяйствования. Исследуется проблема соотношения контрафакции и недобросовестной конкуренции.

Ключевые слова: контрафакция, недобросовестная конкуренция, деловая репутация, торговая марка.

Pozova D.D. COUNTERFEITING AND UNFAIR COMPETITION / National university “Odesa law academy”, Ukraine

The article is dedicated to the problem of correlation between counterfeiting and unfair competition. This issue has both theoretical and practical interest, because possible ways to protect intellectual property rights infringed by counterfeiting depend on it. Counterfeiting in its broader sense should be understood as manufacture of products and/or introduction into civil turnover of goods with violation of copyright and related rights as well as industrial property rights and rights on the means of individualization of merchandise turnover subjects, goods and services. It is significant that unfair competition allows entities to obtain illegal benefits over its competitors through unfair business practice. The main principles of protecting entities and consumers from unfair competition are provided by the Law of Ukraine On Protection from Unfair Competition. The attention should be paid to misuse of entity's goodwill as one of the types of violations of the principles of fair competition. Due to the breach of patent rights and rights on the means of

individualization of merchandise turnover subjects, goods and services appears the problem of correlation between counterfeiting and unfair competition. Among prohibited acts the aforementioned law calls misuse of designations, improper use of the goods of another manufacturer, copying the look of a product and comparative advertising. The law provides protection of entities from unfair competition in the case of original use of a trademark without its registration or certification the rights to it otherwise. Indeed, in this case there won't be the composition of counterfeiting as a crime or administrative offense. But in order to use the mechanism of protection against unfair competition it is necessary that unfair use of an unregistered trademark led or could lead to confusion with the activities of the entity. But the question arises, what means of protection against counterfeiting can be used in the case when an entity first uses a trademark and certifies the rights to it in the manner prescribed by the law. The author makes a conclusion that in the case of committing an offense which has signs of counterfeiting and misuse of entity's goodwill it will be legal to bring an offender to administrative or criminal liability as well as to use protection measures provided by the Law of Ukraine On Protection from Unfair Competition.

Key words: counterfeiting, unfair competition, goodwill, trademark.

Розвиток ринку технологій відтворення, розповсюдження та обміну інформації супроводжується зростанням кількості порушень прав інтелектуальної власності. За даними Міжнародної торгової палати у 2011 р., глобальний соціально-економічний збиток від контрафакції та піратства до 2015 р. сягне 1,7 трлн. дол. США. Крім того, щорічно під загрозою опиняється 250 тис. легальних робочих місць, стримується розвиток творчого потенціалу суспільства, погіршується інвестиційний клімат у країнах, гальмується процес інноваційного розвитку тощо. Це свідчить про надзвичайну актуальність і своєчасність дослідження проблеми зміцнення захисту інтелектуальної власності та боротьби з контрафакцією.

Аналіз сучасного стану вивчення проблеми контрафакції свідчить про те, що спеціальні комплексні дослідження у цій сфері вітчизняними вченими не проводилися. Разом із тим, окремі аспекти контрафакції були висвітлені О.Ю. Кашинцевою у зв'язку із дослідженням проблеми захисту прав на знаки для товарів і послуг [1]. Питання правозастосування у боротьбі з контрафакцією та піратством порушувалися в монографії В.С. Дроб'язко [2]. Окремий розділ, присвячений світовій проблемі контрафакції і піратства та заходам боротьби з нею в міжнародній практиці, у США та Україні, міститься у практичному посібнику «Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування» [3]. Загальнотеоретичні аспекти захисту прав промислової власності, форми і способи захисту цих прав суб'єктів господарювання проаналізовані в монографічному дослідженні І.Ф. Ковалю [4]. Крім того, різноманітним аспектам обігу контрафактних товарів та боротьби з контрафактною діяльністю присвячені публікації російських та вітчизняних правників: Г.К. Авдєєвої, А.І. Гальченко, К.В. Гурьянова, О.О. Дворянкіна, С.Л. Панова, В.В. Пірогової, О.Є. Чумаченка та ін.

Як наслідок недостатнього рівня розробки окресленої проблематики, досі не вирішеними залишаються низка питань як теоретичного, так і практичного характеру, серед них, зокрема, – визначення співвідношення контрафакції і недобросовісної конкуренції.

Тому **метою** даної статті є з'ясування правової природи і співвідношення контрафакції та недобросовісної конкуренції шляхом аналізу чинного законодавства у сфері охорони прав інтелектуальної власності та захисту від недобросовісної конкуренції.

Досить часто в юридичній доктрині та правозастосовній практиці контрафакція розглядається як один із проявів чи акт недобросовісної конкуренції. Так, за визначенням В. Пірогової, контрафактна діяльність супроводжується привласненням результатів інтелектуальної діяльності, а саме, незаконним відтворенням оригінальної продукції з розміщенням на ній товарних знаків і їх подальшим розповсюдженням з метою отримання прибутку, порушенням інших виключних прав – патентних або авторських. Така незаконна діяльність, на думку вченої, лежить у сфері конкурентного права, оскільки за всіма своїми відмінними ознаками може бути віднесена до недобросовісної конкуренції: один учасник обігу, незаконним чином привласнюючи результати діяльності свого конкурента, отримує комерційні вигоди [5, 19].

У презентації «Контрафакція у сфері лікарських засобів, як недобросовісна конкуренція», підготовленої заступником директора фірми “DD&I IP Agency” М. Потоцьким, стверджується, що зміст поняття «недобросовісна конкуренція» ширший, ніж зміст поняття «порушення прав інтелектуальної власності». Право інтелектуальної власності дозволяє захистити лише зареєстровані торговельні марки, промислові зразки чи винаходи, у той час як законодавство щодо

недобросовісної конкуренції дозволяє захистити незареєстровані позначення, а також упакування товару, за умови наявності пріоритету у використанні цих позначень та упакування [6].

На думку М. Мельникова, порушення у сфері інтелектуальної власності дуже часто одночасно є і актами недобросовісної конкуренції [7, 73-74].

За визначенням ініціативної групи BASCAP в Україні, найпоширенішими видами контрафактної продукції є такі: продаж товарів з використанням позначень, тотожних чи подібних до ступеня змішування з відомими торговельними марками інших товаровиробників; підробка зовнішнього вигляду промислових виробів, порушення прав особи на промисловий зразок; незаконне виробництво та використання творів літератури, науки, мистецтва, комп'ютерних програм та аудіовізуальної продукції. При цьому серед основних заходів у боротьбі з виготовленням та продажем контрафактної продукції зазначається, зокрема, звернення до органів Антимонопольного комітету України із заявою про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та подальше супроводження процедури розгляду справи про порушення добросовісної конкуренції та накладення штрафів на правопорушника [8].

Водночас у літературі можна зустріти точку зору, згідно з якою «співставлення понять «контрафакт» та «прояви недобросовісної конкуренції» неприпустиме, зважаючи на те, що ці поняття за своєю правовою природою, складом правопорушення і його юридичними наслідками, є абсолютно різними». На думку В. Березанської, діяльність із виготовлення, зберігання, пропонування до продажу, продажу, введення до цивільного обороту, експорту, імпорту товарів, які містять незаконно використані об'єкти права інтелектуальної власності, є, в переважній більшості випадків, винною умисною діяльністю господарюючих суб'єктів з метою отримання прибутків, тобто злочинною діяльністю, яка переслідується в межах кримінального судочинства за статтями 176, 177, 229 Кримінального кодексу України або статтею 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення [9].

Варто наголосити на тому, що з'ясування правової природи контрафакції і недобросовісної конкуренції та їхнього співвідношення має не лише теоретичний, але й практичний інтерес, оскільки від цього залежить правильне визначення кола можливих способів захисту порушених контрафакцією прав інтелектуальної власності. Дотримуючись широкого підходу до визначення змісту поняття «контрафакція», зазначимо, що під контрафакцією слід розуміти виготовлення продукції та/або введення в цивільний обіг товарів із порушенням авторських і суміжних прав, патентних прав і прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів і послуг. Для визнання певних товарів (продукції) контрафактними повинен мати місце факт порушення прав правовласника під час їх виготовлення та (або) розповсюдження, а також перетинання митного кордону України. Контрафакція у сфері промислової власності охоплює випадки продажу товарів із використанням позначень, тотожних чи схожих до ступеня змішування з відомими торговельними марками інших товаровиробників (наприклад, замість «Gucci» – «Guchi»); підробки зовнішнього вигляду промислових виробів, у зв'язку з чим порушуються права особи на промисловий зразок; виготовлення продукції з неправомірним використанням технології, що охороняється як винахід чи корисна модель тощо. За виготовлення та розповсюдження контрафактних товарів передбачено кримінальну (ст.ст.176, 177 КК України), адміністративну (51² КУпАП) відповідальність, а також цивільну відповідальність у вигляді виплати компенсації, відшкодування збитків або незаконно отриманого правопорушником доходу (ст.ст.22, 432, 1166 ЦК України, ст.52 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

На міжнародному рівні питання недобросовісної конкуренції регулюється у статті 10 Біс Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року, відповідно до якої актом недобросовісної конкуренції вважається будь-який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах. Зокрема, підлягають забороні: 1) всі дії, здатні яким би то не було способом викликати змішування відносно підприємства, продуктів чи промислової або торговельної діяльності конкурента; 2) неправильні твердження при існуванні комерційної діяльності, що здатні дискредитувати підприємство, продукти чи промислову або торговельну діяльність конкурента; 3) вказівки чи твердження, використання яких при здійсненні комерційної діяльності може ввести

громадськість в оману щодо характеру, способу виготовлення, властивостей, придатності до застосування чи кількості товарів. Зважаючи на визначені у статті 1 Паризької конвенції об'єкти охорони промислової власності, заборона недобросовісної конкуренції стосується корисних моделей, патентів на винаходи, промислових зразків, товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань та вказівок про походження чи найменування місця походження.

Що стосується національного законодавства, то правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції визначені Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Крім того, відносини, пов'язані із захистом від недобросовісної конкуренції, регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції», Законом України «Про Антимонопольний комітет України», міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України тощо. Закон України «Про захист економічної конкуренції» визначає поняття економічної конкуренції (конкуренції) як змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку. Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», недобросовісною конкуренцією є будь-які дії в конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Перелік таких дій наводиться у главах 2-4 цього Закону, а саме: неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання; створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення переваг у конкуренції; неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

У контексті аналізованої проблеми, увагу хотілося б приділити саме неправомірному використанню ділової репутації суб'єкта господарювання як одному з видів порушень засад добросовісної конкуренції. Адже саме у зв'язку з порушенням патентних прав і прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів і послуг і виникає проблема співвідношення контрафакції та недобросовісної конкуренції. З-поміж заборонених дій закон називає неправомірне використання позначень, неправомірне використання товару іншого виробника, копіювання зовнішнього вигляду виробу та порівняльну рекламу.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», неправомірним є використання імені, комерційного (фірмового) найменування, торговельної марки (знака для товарів і послуг), рекламних матеріалів, оформлення упаковки товарів і періодичних видань, інших позначень без дозволу (згоди) суб'єкта господарювання, який раніше почав використовувати їх або схожі на них позначення в господарській діяльності, що призвело чи може призвести до змішування з діяльністю цього суб'єкта господарювання.

Зазначимо, що правова охорона торговельної марки здійснюється за умови одержання свідоцтва, міжнародної реєстрації або визнання торговельної марки в установленому законом порядку добре відомою. Власник свідоцтва (правоволоділець) має виключне право заборонити іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований знак та захищати порушені права передбаченими законом засобами, у тому числі шляхом зобов'язання порушника усунути з контрафактних товарів або їхньої упаковки незаконно використаного знака або позначення, подібного до нього настільки, що їх можна сплутати, або шляхом знищення виготовлених зображень знака або позначення тощо.

Натомість Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» пов'язує охорону прав суб'єкта господарювання від недобросовісної конкуренції у випадку використання його торговельної марки не з фактом її реєстрації або засвідчення іншим чином прав на неї, а з первісним використанням відповідних позначень в господарській діяльності. Це дозволяє захистити порушені внаслідок умисних дій недобросовісних конкурентів права тих суб'єктів господарювання, які не зареєстрували або не встигли заявити на реєстрацію торговельну марку. Адже в такому випадку склад контрафакції як злочину або адміністративного правопорушення буде відсутній. При цьому для застосування механізму захисту від недобросовісної конкуренції необхідно, щоб використання незареєстрованого знаку призводило чи могло призвести до змішування з діяльністю цього суб'єкта господарювання. Це означає, що торговельна марка має

бути використана для таких самих або споріднених з ними товарів – у противному випадку суб'єкти господарювання не становитимуть конкуренцію один одному на ринку.

Водночас виникає питання, які засоби захисту від контрафакції можна застосовувати у випадку, коли суб'єкт господарювання першим почав використовувати торговельну марку та набув на неї права у встановленому законом порядку. Адже, зважаючи на викладене, виготовлення та/або введення в обіг контрафактних товарів у зазначеному випадку також підпадатиме під дію статті 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Основний аргумент противників порівняння контрафакції та недобросовісної конкуренції полягає в тому, що це самостійні правопорушення, за які передбачені різні види юридичної відповідальності. У зв'язку з цим, потрібно звернутися до питання відповідальності за недобросовісну конкуренцію та можливості застосування різних видів відповідальності за одне й те саме правопорушення. Так, відповідно до статті 20 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» вчинення дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, тягне за собою відповідальність, передбачену цим Законом. Зокрема, передбачено можливість накладення штрафу, вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання, а також відшкодування шкоди та спростування неправдивих, неточних або неповних відомостей.

За приписами статті 61 Конституції України, ніхто не може бути двічі притягнутий до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. Відповідно до пункту 22 частини 1 статті 92 Конституції України, виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них. У рішенні Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року у справі № 7-рп/2001 про відповідальність юридичних осіб зроблено висновок, що зазначене положення Конституції України не спрямоване на встановлення переліку видів юридичної відповідальності та зазначено, що загальною визначеною є поділ юридичної відповідальності за галузевою структурою права на цивільно-правову, кримінальну, адміністративну та дисциплінарну. Крім того, відзначається, що у численних законодавчих актах, які встановлюють відповідальність підприємств, установ та організацій за порушення законодавства у публічних сферах, у тому числі валютного та податкового, не дається прямої вказівки на її вид чи характер правопорушень. Зважаючи на те, що особливості майнових відносин у сфері господарювання врегульовані Господарським кодексом України (далі – ГК України), враховуючи положення розділу V цього Кодексу «Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання», небезпідставним є виділення господарсько-правової відповідальності як одного з видів юридичної відповідальності. Відповідно до частини 1 статті 238 ГК України, за порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності до суб'єктів господарювання можуть бути застосовані уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарські санкції, тобто заходи організаційно-правового або майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення суб'єкта господарювання та ліквідацію його наслідків. Видається, що передбачені Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції» санкції у вигляді штрафу та вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання за своєю природою є адміністративно-господарськими санкціями.

Отже, як справедливо відзначається в літературі, частина 1 статті 61 Конституції України забороняє притягати фізичну особу щонайменше двічі до юридичної відповідальності одного виду (цивільно-правової, кримінальної, адміністративної, дисциплінарної тощо) за одне й те саме правопорушення [10, 446]. Отже, у разі вчинення правопорушення, яке містить ознаки контрафакції та неправомірного використання ділової репутації суб'єкта господарювання, не буде суперечити закону притягнення правопорушника до адміністративної або кримінальної відповідальності з одночасним застосуванням заходів відповідальності, передбачених Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції». При цьому слід враховувати, що суб'єктами кримінальної та адміністративної відповідальності можуть бути лише фізичні особи, а господарської – суб'єкти господарювання, тобто фізичні особи-підприємці та юридичні особи. До того ж статтею 28-1 Закону встановлений спеціальний строк давності притягнення до відповідальності за недобросовісну конкуренцію – протягом трьох років з дня

вчинення порушення, а в разі триваючого порушення – з дня закінчення вчинення порушення. Розгляд справ про недобросовісну конкуренцію здійснюється органами Антимонопольного комітету України.

Як зазначалося вище, окрім неправомірного використання позначень, до порушення ділової репутації суб'єкта господарювання можуть призводити й інші дії суб'єктів господарювання. Так, згідно зі статтею 5 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», використання товару іншого виробника є неправомірним у разі введення у господарський обіг під своїм позначенням товару іншого виробника шляхом змін чи зняття позначень виробника без дозволу уповноваженої на те особи. Вважаємо, що у такому разі так само матиме місце факт вчинення контрафакції (у разі набуття прав на торговельну марку), оскільки видозміна або видалення відповідного позначення з товару, його упаковки тощо також є порушенням виключних прав правовласника.

Крім того, статтею 6 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» забороняється копіювання зовнішнього вигляду виробу, тобто відтворення зовнішнього вигляду виробу іншого суб'єкта господарювання і введення його в господарський обіг без однозначної вказівки на виробника копії, що може призвести до змішування з діяльністю іншого суб'єкта господарювання. При цьому не визнається неправомірним копіювання зовнішнього вигляду виробу або його частин, якщо таке копіювання обумовлено виключно їх функціональним застосуванням. Разом із тим, дія цієї статті має обмежений характер, оскільки не поширюється на вироби, що мають охорону як об'єкти права інтелектуальної власності. Відповідно до проекту Зводу звичаїв чесної ділової практики у сфері інтелектуальної власності, розробленого робочою групою з питань інтелектуальної власності в рамках діяльності Комісії з питань захисту від недобросовісної конкуренції при Торгово-промисловій палаті України, пропонується кваліфікувати як такі, що вчиняються з недобросовісними намірами, умисні дії щодо набуття та/або використання прав інтелектуальної власності, зокрема, на:

- промислові зразки, які відтворюють інші об'єкти права інтелектуальної власності, без згоди на це осіб, яким належить виключне майнове право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- промислові зразки, які відтворюють зовнішній вигляд товарів, або їх упаковок чи етикеток, що були раніше введені у господарський обіг іншими особами, без згоди цих осіб [11].

Оскільки при контрафакції відбувається порушення прав інтелектуальної власності, то лише перший із наведених вище випадків утворюватиме одночасно склад і контрафакції, і порушення вимог добросовісної конкуренції.

Підводячи підсумки, зазначимо, що характерним для недобросовісної конкуренції є отримання незаконних переваг суб'єктами господарювання над своїми конкурентами завдяки нечесній підприємницькій практиці. У випадках неправомірного використання ділової репутації суб'єкта господарювання, окрім порівняльної реклами, має місце змішування з виробничою та/або торговельною діяльністю цього суб'єкта господарювання, введення в оману споживачів стосовно справжньої фірми-товаровиробника. Проблема співвідношення контрафакції та недобросовісної конкуренції виникає у зв'язку з порушенням патентних прав і прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів і послуг. Спеціальне законодавство у сфері охорони промислової власності (так звані «патентні закони») не містить переліку дій, які визнаються порушеннями права промислової власності. Натомість усі зазначені закони містять загальні положення про порушення прав власника патенту (свідоцтва), визнаючи ним будь-яке посягання на права власника патенту (свідоцтва). Виняток становить лише Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», у частині 3 статті 23 якого наводяться випадки використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару, які становлять порушення прав власника свідоцтва. Контрафакція, яка завжди пов'язана із порушенням прав інтелектуальної власності, та акти недобросовісної конкуренції, які зазіхають на ділову репутацію суб'єкта господарювання, є самостійними правовими явищами. Водночас в окремих випадках дії щодо виготовлення та введення в обіг контрафактних товарів містять ознаки обох зазначених правопорушень, що дозволяє правовласникам також використовувати

механізм захисту порушених прав, передбачений Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

У подальшому перспективним вважаємо проведення дослідження окремих видів відповідальності за контрафакцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кашинцева О.Ю. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; арбітражний процес» / О.Ю. Кашинцева. – К., 2000. – 19 с.
2. Дроб'язко В.С. Актуальні проблеми захисту прав об'єктів інтелектуальної власності / В.С. Дроб'язко. – К.: Лазурит-Поліграф, 2007. – 128 с.
3. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: практичний посібник / [Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С.]. – К.: К.І.С., 2007. – 448 с.
4. Коваль І.Ф. Захист прав у сфері промислової власності: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування: монографія / І.Ф. Коваль. – К.: НДІ ІВ НАПрН України, Лазурит-Полиграф, 2011. – 320 с.
5. Пирогова В. Контрафакт и пиратство: вопросы теории и практики / В. Пирогова // Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права. – 2010. – № 12. – С. 12-20.
6. Потоцький М. Контрафакція у сфері лікарських засобів, як недобросовісна конкуренція [Електронний ресурс] / Микола Потоцький. – Режим доступу: http://www.uba.ua/documents/text/Potockiy_Mykola.pdf.
7. Мельников М. Піратство як злочин у галузі авторського права і суміжних прав: погляд на проблему / М. Мельников // Право України. – 2003. – № 4. – С. 72-75.
8. Захист від недобросовісної конкуренції, контрафакту та піратства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bascap.com.ua/index.php/uk/mnuinitiativegroup/57-protection-against-unfair-competition-counterfeiting-and-piracy>.
9. Березанська В. Брендіві, контрафактні і безіменні товари. Що обере суспільство? [Електронний ресурс] / Вероніка Березанська // Інтелектуальна власність. – 2011. – № 3. – С. 65-70. – Режим доступу: <http://www.intelvas.com.ua/aktualno/12-2011/4-brendovi-kontrafaktni-i-bezimenni-tovari-shcho-obere-suspilstvo.html>.
10. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.
11. Звід звичаїв чесної ділової практики у сфері інтелектуальної власності: Проект [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2013. – № 42. – Режим доступу: <http://zib.com.ua/ua/43178-zvid-zvichaiv-chesnoi-dilovoi-praktiki-u-sferi-intelektualno.html>.